

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement

6 francs per jaar.
Een blad afzonderlijk 15 centimes.
De abonnementen zijn vooraf betaald.
Aankondigingen 15 centimes per drukregel.
Reclamen, vormissen en andere artikels vooraan of midden in het blad : 1 fr. den drukregel.

Men schrijft in te Tongeren bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De Postrijder verschijnt 's dinsdags, 's dondersdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten franco gedaan worden aan den uitgever, groote Markt, n° 37-39, te Tongeren.

TONGEREN, DEN 13 JANUARI.

Van alles wat.

Vrienden lezers, is het niet waar, dat er niets zou snel is als de tijd en zoo vluchtig als het leven? Het jaar 1882 is alweer weggevoegen en het jaar 1883 is reeds veertien dagen oud.

Waarvan hebben wij in het afgelopen jaar meest hooren spreken? Vooral van vier leelijke dingen: van *Peltzers*, *scholen*, *lasten* en *regen*. Dat was maar slap, en wij wenschen juist wat anders voor dit jaar.

Peltzers! — Langs de wegen van het officieel en geuzen-onderwijs gingen die mannen tot den gloeienden religieus en geraakten tot de gruwelijkste misdaden. Er is over die *akelige komedianten* veel uitgekomen, maar er zijn groote liberale persoonnaadjes in het spel, en daardoor zullen wij nooit de volledige waarheid weten.

Ehwell, wij wenschen dat wij in 1883 van zulke doorslepen booswichten niet meer zouden hooren, en dat iedereen zou inzien dat gloeiende godsdiensthaat nooit op goed en dikwijls op veel kwaad uitloopt.

Scholen! — Er is verleden jaar zeker geen dag voorbijgegaan, dat er niet van scholen gesproken werd en van schoolmeesters. Wij hebben de onrechtvaardigste dingen gezien: stichtingen, door edelmooie personen voor hospitalen enz., gedaan, en waar de bezitters met de baionnet nage-dreven werden om de gebouwen in scholen te zien veranderen.

Er staan thans in België meer dan acht honderd vijftig officieele scholen zoo goed als ledig, met twaalf honderd onderwijzers, die jaarlijks aan het land vier miljoen frank kosten. Zulk onderwijs is eene kolossale volksbedriegerij.

Wat het leerplan betreft, de liberale hoogleraar Pargament zegt, dat het geschikt is om nietwetens en verwaanden te kweken. Zelfs ministerieele gazetten smeeken den minister het te veranderen, omdat het de slechtste gevolgen oplevert. Twee dingen worden in de officieele scholen vooral geleerd: de verachting voor vaders geloof en voor vadersambacht.

Wij wenschen dus, dat alle ouders die het belang hunner kinderen en het hunne eigene begripen, van hun recht gebruik maken om de vrije scholen te doen groeien en bloeien.

Lasten! — Als de klok school had geslagen, sloeg zij *belasting*, geheel het jaar door. Wij zitten met lasten op den tabak, op de zegels, op het enregistrement, op den drank, enz., die wij moeite hebben om af te spinnen. Voor de scholen zonder leerlingen moeten de gemeenten allerlei opentienmen betalen. De regering zit met een gat in de schatkist van 25 tot 30 miljoen, en de

ministers loopen met hoofdpijn van te zoeken hoe zij ons nu gaan pluimen zonder ons te veel te doen schreeuwen.

Wij hebben daarbij nog die zijdelingsche belastingen welke nog meest van al pijn doen: weinig neering, veel armoe, algemeen slechte handel, vreemde konkurencie, enz.

Mochten alle lieden van gezonden zin zamen spannen, om zich eens krachtig te verzetten tegen die schoolpaleizen, die ijdele scholen, die luiarden van schoolmeesters en al die schoolzotternijen! Mocht er een einde komen aan dat tergen, dat kniezen, dat uitzuigen van het volk langs den eenen kant, dat vestmen van politieke nietsdoeners langs den andere! Mocht er een vaderlijk bestuur aankomen, dat zich om geene politiek bekommert; dat iedereen vrij laat; dat zijne partij niet doet leven van het geld der burgerij; dat spaart in plaats van te verkwisten; dat nuttige werken uitvoert, in plaats van ons geld te vermetselen in noodeloze scholen en doodende kazernen.

Regen! — Dit was de vierde plaag van België gedurende 1882. Iedereen weet er wat van en de boerenmenschen weten het nog het best. Regen dat men alle werk moest laten staan, dat men over het land niet geraakte, dat al het mest uitspoelde, dat het zaad verrotte, dat er niet herzaaid kon worden, dat het voortdurend overstrooming was. De schade, die alle jaren door de overstroomingen aan het land veroorzaakt wordt, is onberekenbaar, doch mag op veel miljoenen geschat worden. Tot overmaat van ongeluk, laat de regering de rivieren en waterloopen gelijk zij zijn, ziet naar niets om en is maar bezorgd om zelve op het partijwater te varen, zonder buiten den oever te slaan.

God geve ons voordeeliger weder gedurende het tegenwoordig jaar 1883, opdat wij den volledige ondergang niet te betreuen hebben van het beste deel van het land, de landbouwers! God geve ook dat zij die tot hertoe werkten voor de mannen die zich enkel om politiek bekommeren, hunne dwaling inzien; dat zij werken om aan het hoofd van het land eene regering te hebben, die een groot deel harer krachten besteedt, om de kommercie en den landbouw te redden.

Het stelt zich waarachtig nog al goed aan met het begin voor het jaar 1883. Het eerste nieuws dat wij vernomen hebben is dat het gouvernement 25 miljoen en 272 duizend 488 frank te kort komt.

Het is gelukkig dat er geen centiemmen bij zijn.

Vijf en twintig miljoen te kort? Dat is, zooals de liberale verslaggever, de heer De Meur bekent, het zesde deel der belas-

tingen. De minister weet nog niet waarop hij die belastingen zal heffen, maar wij zijn ze daarom niet kwijtgescholden.

Is het niet opecht jammer dat wij, die zoveel moeten werken om eenen stuiver te verdienen, zoo ons geld zien wegwerpen voor dien politieke boel, die toch nooit den manhaftigen tegenstand der katholieken zal verbrijzelen?

Vijf en twintig miljoen, dat is voor u, voor mij, voor iederen Belg vijf frank, en voor ieder huisgezin van vijf personen 25 frank die er meer moeten opgebracht worden.

En meent niet dat de liberalen hunne oogen open doen. Zij leggen de zweep op den wagen der schatkist en rijden nog maar altijd voort, met verwoede drift, naar den afgrond!

Vrienden, wij hebben het u vroeger reeds gezegd: het enig middel dat er bestaat om aan dat spel een einde te stellen, is de politiekers in de kiezingen te kloppen, niet alleen in de kiezingen voor de kamers maar in de kiezingen voor den provinciale raad en vooral voor den gemeente raad. Vergeet dat nooit, want daaraan is meer gelegen dan men meent.

Het tongersch geuzenblad heeft eene schoone uitlegging gevonden om het te kort van 25 miljoen te verschoonen.

Het is, zegt het, M. Malou en de ijzeren wegen die de fout zijn van het deficit! De geuzenscholen zijn voor niets in het deficit; de ijzeren weg alleen is er de schuld van.

Daar weet ge het nu, liberale kiezers, en als gij het niet gelooft, dan zijt gij maar klerikalen.

Natuurlijk na die uitlegging van het geuzenblad aanhoort te hebben moet iedereen het liberaal ministerie loven van ons nieuwe belastingen te gaan op den hals leggen.

De Postrijder zal u eene explicatie geven die veel eenvoudiger is dan alle vergezochte en met de haar getrokken uitleggingen van het geuzenblad. De schatkist is ledig omdat de kosten der ledigstaande officieele scholen, het onderhoud van vetbetaalde schoolinspecteurs, enliher Guffens en compagnie, en van ontelbare schoolmeesters en schoolmanzellen het geld der schatkist opgeleerd hebben.

De geuzerij weet zoo goed als wij dat de schoolkosten de ware oorzaak zijn van het tekort der schatkist. Maar dat willen, dat durven de geuzen niet herkennen. Waarom niet? omdat het volk niet mag weten dat de officieele scholen de oorzaak zijn van de nieuwe belastingen die men gaat voorstellen. Daarom werpt men de schuld op den ijzeren weg, die juist geeft in plaats van geld te verliezen, en op M. Malou die er voor niets in is. Sedert vier jaar is het liberaal minis-

terie aan het roer en wanneer dat noodlottig en landbedervend bestuur den deficit der staatskas tot gevolg geeft, dan zou men ons konen wijs maken dat het de fout van Malou en van den ijzeren weg is dat het land tot zijn bederf loopt. Allo dan!

De droevige waarheid is dat het ministerie moet nieuwe belastingen voorstellen en de liberalen die in de Kamer zitten, zullen ze moeten stemmen zonder de minste aanmerking te maken.

Ut die noodzakelijkheid kunnen zij niet. Maar waarop gaan zij die 25 tot 30 miljoen nieuwe lasten leggen?

En dan nog komt de vraag: zal het ministerie nieuwe lasten slaan zonder nieuwe kiezers te maken?

Men weet het, 't is altijd den kleinen burger, den bonteman, altijd den boer dien men treft. Over vier jaar nogmaals hefften de dorpen en kleine steden twaalf miljoen frank's jaars nieuwe lasten opgelegd, te gelijkertijd dat men het getal kiezers verminderde. Dus voor de kleine steden en voor de dorpen alle lasten, geene rechten. Alle voorrecht voor de groote steden. Zal dat nu weder het geval zijn? dat is de tweede vraag.

Over die vragen zal een ontzettende strijd aangaan nemen in de Kamer, zooloast zij uit vacante terugkeerd is.

Intusschen kunnen wij toch al iets opgeven, waarop hooger rechten zullen gegeven worden, namelijk op de koffie. De hollandsche gazetten verzekeren het stellig en op de markt van Antwerpen is het ook geweten. Zie daar eene belasting die direkt en op de hardste wijze de werkheden en het arm volk treffen zal.

Ondertusschen is het opecht treurig gesteld met den financieelen toestand van het land. De heer Malou heeft in de Kamer den 22 december den minister uitleggingen gepraat over twee feiten, die antoonen dat nooit sedert 1830 het krediet van België zoo laag had gestaan.

Men weet dat er, voor de leening van 113 miljoen, reeds voor 88,750,000 frank trekbriefen op de schatkist uitgegeven waren. Welnu, op die som zijn voor 19 miljoen frank wissels uitgegeven aan 5 ten hondert. Aan minderen interest kan het gouvernement geen geld meer krijgen!

De overgangsrechten hebben minder opgebracht dan in eenig ander jaar. De vermindering moet op 10 ten hondert ten minste geschat worden. De minister bekent, dat zij voorkomt van de waarde vermindering der onroerende eigendommen. Ehwell, de onroerende eigendom in België is elf miljarden waard, zoo dat de vermindering het milliard overtreft!

Waar zijt gij nu, liberale rijkmakers?

HET HUIS DER HEKSERIJ

EEN VERHAAL UIT DEN OUDEN TIJD

naar 't Fransch van

RAOUL DE NAVERY.

(8° VERVOLG.)

—(—)E(—)

— Er is een middel, om te zorgen voor u zelve en voor Dizer. Ik voor mij, die nooit vrouw noch kinderen gehad heb, begrijp niet, hoe men die teedere wezens zou kan beminnen, die ons beheerschen door hunne zwakheid. Maar gij bemint nu eenmaal Dizer. Blijf bij uw kind! Zonder u aan eene reis in Bretagne te wagen of dienst te nemen bij het kleine leger, dat Frans II op voet van oorlog houdt, ten einde den koning vrees aan te jagen, kunt gij u toch hier bij eene beude aansluiten, die uit dappere mannen bestaat, welke vijanden van den koning zijn.

Deze bemoeien zich niet met politiek. Zij dienen voor loon en beschouwen zich als huurlingen, die bereid zijn tot alles, wat winst en voordeel kan geven. Gij behoeft udes avonds slechts te begeven naar de herberg *De Gekroonde Pint*. Gij zult er eenen grooten duivel van een kerel zien. Hij is zoo lang als een populier, zoo mager als de verpersoonlijkte Veertigdaagsche Vasten en hij heet: Grifoldas, bijgenaamd: Goudkeel. » Zeg tegen hem: » Ik kom namens Jacques bij u. Wees zoo goed mij ook mee te laten doen, als gij werk aan den winkel hebt... » Er zal zich dan wel spoedig eene gelegenheid aanbieden. Het schijnt overigens,

dat alles u begunstigt, om de geheimen van uw leven te verbergen. Want eerstens hebt gij geene bureu op den heuvel van Sint-Catharina; vervolgens kunt gij wegens uw ambacht zoo dikwijls uitgaan als gij wilt, zonder achterdacht te waken. Gij kunt werktuigen in den wagen laden, die wij onder het afdek hebben gezet, en onder voorwendsel van het land met uwe ijzeren koopwaren door te reizen, kunt gij den weg banen en zaken doen voor rekening van Frans II. Geloof mij: de hertog is rijk en betaalt goed.

Donaat wist niet, wat hij zou antwoorden.
— Gij bemint uw kind? vroeg Jacques.
— Ja, ja! antwoordde Donaat, terwijl zijne oogen van vuur schitterden.
— Wil dan rijk worden, om uw kind gelukkig te maken.

— Men noemt u niet zonder reden: » den vriend van den duivel », zegde de smid, want gij bekoort mij alsof gij Satan zelf waart.
— Wanneer men datgene gedaan heeft, wat gij gedaan hebt, dan kan men niet meer achteruit-wijken.

Gedurende een uur bleven de wildstroeppers samen klappen over hunne toekomst; toen het eerste daglicht aan den hemel kwam, stouf Donaat op en zegde:
— Welan! mijn besluit is genomen... Ik zal naar de *Gekroonde Pint* gaan... Grifoldas, bijgenaamd Goudkeel, ik zal zijn naam niet vergeten.
— Ik ga op mijn peerdje zitten en laat den wagen bij u. Hij kan u van veel dienst zijn.
— Ik dank er u voor, zegde de smid.

Donaat hielp zijn makker het peerd zadelen; vervolgens, toen Jacques den voet in den stijgbeugel had, zegde deze tot Donaat:
— Bretagne is groot, de weg gevaarlijk en de kans is onzeker. In de huid van iemand, gelijk ik, wordt wel zoo heel gemakkelijk niet een gat gemaakt; maar toch is er niet meer dan een sterk met een degen of met een dolk voor noodig. Ik heb u nu huis of in het mijne, indien gij het zoo noemen wilt — kortom in den kelder waarvan

gij het geheim kent, u een schat ter bewaring gegeven, welke geheel mijn fortuin uitmaakt. Indien ik binnen acht jaren niet in persoon ben bij u gekomen, om het ter bewaring gegevene terug te eischen... het wel op: na acht jaren van den dag van heden te rekenen — dan zal al hetgen het houten koffer met ijzeren banden en de ledereu zak bevalten, uw eigendom zijn... Ik geef het u tegen dien tijd ten geschenke. En dewijl gij van fortuin droomt voor uw kind, zult gij dan Dizer rijk zien.

— Maar indien gij zulk een schat bezit, vroeg de smid, waarom verkoopt gij dien dan niet en gaat gij niet ver van Frankrijk van uw geld leven?
— Ik bemint het gevecht, de gevaren, Donaat. Ik zou niet buiten beweging en krijgsgewoel in werkeloosheid kunnen leven... Misschien zal dit mijn laatste krijgstoestel wel zijn. Tot weerziens, Donaat, Vaarwel!

De » Vriend des Duivels » (want onder deze benaming was Jacques bij zijne kameraden bekend) gaf zijn mager peerd de sporen en roed de steile helling van den heuvel van Sint-Catharina af; vervolgens sloeg hij den weg niet in naar de stad wier poorten nog gesloten waren, maar hij reed den weg op naar buiten, zoodat hij weldra uit de oogen van den wildstroepper verdween.

Geheel in gedachten verzonken trad Donaat zijn huis weer binnen, terwijl hij zacht bij zich zelve de woorden herhaalde:
— De herberg van de *Gekroonde Pint*... Grifoldas, bijgenaamd Goudkeel...
— Hij voegde er op somberen toon bij:
— Hij heeft mij gezegd: Wanneer ik niet terugkom, zal na acht jaren het houten koffer met ijzeren banden en de ledereu zak uw eigendom zijn... Ik hoop, dat ik hem nooit weer mag zien.

V.

De woning van den kanunnik.

Het was een huis, dat wegens zijn bevallige bouwde, buitengewoon mocht genoemd worden

Toch waren er geen overtollige bouwkunstige versiersels aan waar te nemen. De versiering van den voorgevel bestond in de kruisen van St-An-dreas, welke opmerkelijkwijze gebouwd waren en tegelijk tot ondersteuning en verfraaiing van den gevel strekten. Opmerking verdiende ook de lichte bouw der pilaren en de zandlorige verscheidenheid van vele kleine figuren, die de platte lijsten bedekten of over deze uitstaken, als dreigingen zij naar beneden te vallen. In de spits toeloopende bovengevel was een rond venster, gelijk men zulks in den voorgevel eener kerk dikwijls ziet: de kruisstralen waren met kleine stijlen of pilarkens voorzien; eenige hoeken waren met denkbeeldige kleine figuren versierd. Doch het huis van den eerwaarden kanunnik Le Bontellier gaf niet slechts voldoening aan het oog; ook het hart voelde zich voldaan en versterkt, wanneer men de lange steenen banken zag, welke de bestemming hadden van rustbanken voor de armen te zijn. En alsof dit teken der gastvrijheid nog niet voldoende was, om de ongelukkigen moed in te boezemen, stond een lief beeldje van Juliana den Arme, boven de eikenhouten deur, terwijl de deurklopper zelve een pelikaan voorstelde, welke zijne jongen met zijn eigen vleesch voedt.

Zonder twijfel had M. Le Bontellier, kanunnik der Onze-Lieve-Vrouwkerk, een veel rijker huis kunnen bewonen; maar dan zouden de armen er bij geleden hebben, en hij verdeelde zijne inkomsten zoodanig, dat hij slechts een tiende gedeelte van zijn vermogen voor eigen behoeften behield. Niet slechts M. Le Bontellier zelf handelde aldus; zijne zuster Ogivia volgde geheel zijn voorbeeld van weldadigheid en deugd.

Ofschoon de woning van den kanunnik zeer bescheiden en zijne tafel zeer sober was, moet men daaruit echter niet besluiten, dat er binnen in zijn huiseene zekere droefgeestigheid of armoede heerschten. Integendeel! Kostbare gordijnen en tapijwerk, door de handen der moeder en der zuster van den kanunnik bewerkt en geborduurd,

Wij zeiden hooger dat men de schuld van het tekort wil werpen op de ijzeren-wegen omdat men beschaamd is de waarheid te bekennen.

Indertiid, iedereen is innig overtuigd, dat de onkosten van den schooloorlog alleen het gouvernement in deficit steken. Waarna wil of durft het ministerie zulks niet bekennen? Omdat het zelve overtuigd is dat die politieke strijd, met het geld der belasting-schuldigen, een schandelijk misbruik is dat door het land veroordeeld wordt.

Men zou nu de schuld op de ijzeren wegen willen werpen! Zoolang de katholieken aan het bestuur waren, hebben de ijzeren wegen *niets* opgeleverd. In 1879 heeft het liberaal ministerie den vervoerprijs verhoogd om hen nog meer te doen opleggen, — en nu zou er al met eens een deficit van 25 miljoen jaarlijks zijn!

De minister van financien zelf heeft den 25 april van verleden jaar de logenachtigheid van dit voorwendsel aandag gelegd, toen hij in de Kamer zegde: » Indien, hetgeen wettelijk te voorzien is, de ijzeren wegen 3 tot 4 miljoen meer opleggen dan wij berekend hebben, is het niet onmogelijk dat in 1882 en in 1883 de ontvangsten toereikend zullen zijn om de uitgaven te dekken. »

Ehwell, zooloast de heer Malou het herinnert hoe 0, de vermindering van ontvangsten zal ten minste 9 miljoen bedragen!

Van waar komt dan dit deficit van 25 miljoen frank? Voor wien noemt de minister ons, dat hij ons zoo loom bedrogen wil?

Wij hebben deze week misenen overhoop te vallen toen wij in den *Monteur* lezen dat er in de laatste examens 933 meisjes het diploma bekomen hebben als onderwijzeressen voor de bewaarscholen. Daaraanboven zijn er nog 231 die zich aangeboden hebben, doch die in het examen mislukt zijn.

Als men nu nadeekt dat er maar 600 officieele bewaarscholen in het land bestaan, en dat al die scholen reeds voorzien zijn van de noodige onderwijzeressen, wat moet er dan van die 933 manzellen komen? Zou M. Van Humbereck met goed vinden van eenige honderde nieuwe bewaarscholen op te richten om die meisjes eene plaats te geven? Boer en burger zullen immers alles betalen.

Gij zult zien dat dit het einde van de historie zal zijn.

Om te sluiten, ziehier iets heel aardig dat wij lezen in een blad van Antwerpen, het *Hectal*:

» Ziet er schoon uit bij de geuzen

lingen over de muren; groote kassen, die op kunstige wijze bewerkt waren en welke jonkvrouw Ogivia voor geen geld wilde missen, versierden de zalen; een zeer zacht licht drong door de met loodwerk omzette venstertrinten in deze zalen.

Een kruisbeeld van verguld zilver, hetwelk de kanunnik uit Italië had meegebracht, hing boven den schoorsteen; bloemvaneu gaven eene aangename en vroolijke afwisseling aan den donkeren achtergrond en de bloemen in deze potten verspreidden eenen matigen en aangenaamen geur, gelijk de deugden der heilrijke bewoners van dit met lichte huis.

Ogivia was nauwelijks veertig jaren oud; zij had eene lange, tengere en rechte gestalte; de kleederen, die de vrouwen van haar tijdvak gewoon waren te dragen, gaven aan haar nederig en zekeren godsdienstigen ernst zonder nogtans hare bevalligheid te schaden. Er was niets onedel in dat teedere en heilzide lichaam; men was genigt de rechte houding en gang van jonkvrouw Ogivia als het beeld van haar streven en verlangen naar den hemel te beschouwen. Hare voeten raakten de aarde, maar hare ziel woonde er niet. Hare blauwe, zachte en heldere oogen bewaarden de heilrijke trekken der jeugd en wanneer een glimlach om haren mond speelde, was de uitdrukking van haar gelaat als die eener heilige, met eenen krans van blonde lokken gekroond. Ogivia droeg met het hooge hoofdhoofsel der vrouwen van de veertiende eeuw, waartegen Broeder Richard zijne doordrende stem van den preekstoel zoo dikwijls deed hooren; een soort van haartouisel met zwart fluweel, hetwelk onder de regering van Karel VIII algemeen in gebruik raakte, bedekte hare haren, die van zelf goldend en van beneden naar omhoog gekamd waren. Zij droeg een kleed van paarse serge, hetwelk tot over de schoenen zonder punten hing. Een witte halsdoek voltooide de zedige en bescheidene kleeding der jonkvrouw, welke overigens noch doekspelden, noch ringen, noch gouden halsketenen, noch pronkjuwelen ten toon spreidde.